

STAVANGER TINGRETT

DOM

Sagt: 11.05.2015

Saksnr: 15-038037MED-STAV

15-038043MED-STAV

15-038040MED-STAV

Retten sin leiar: Ragnhild Maria Solbakk Pedersen

Meddommarar: Arne Henrichsen
Ann Kristin Lima Karlsen

Den offentlege påtalemakta

Politiadvokat Stian Eskeland

mot

Marius Boye-Hansen
Sven André Kyvik
Magnus Stenhaug

Advokat Torbjørn Kolås Sognefest
Advokat Torbjørn Kolås Sognefest
Advokat Torbjørn Kolås Sognefest

DOM

Marius Boye-Hansen er fødd 26.01.1982 og bur i Myklabergveien 48, 4317 Sandnes. Ved førelegg, som kjem i staden for tiltalevedtak, ferda ut av Rogaland Politidistrikt 9. desember 2014, er han sett under tiltale ved Stavanger tingrett for brot på

Yrkestransportloven § 41 jf § 4 første ledd annet punktum

for å ha drevet persontransport med motorvogn mot vederlag på samme måte som drosje ved at tilbud om transport ble rettet til almenheten på offentlig plass

Grunnlag:

Fredag 26. september 2014 ca. kl. 22.35, i Varabergvegen i Sola, utførte han persontransport mot vederlag (piratdrosjevirkksomhet) rettet mot allmennheten fra offentlig plass, med en VW Scirocco med kjennemerke RK 18702, uten å ha nødvendig løyve.

Sven André Kyvik er fødd 27.08.1995 og bur i Roslandsvegen 271, 4343 Orre. Ved førelegg, som kjem i staden for tiltalevedtak, ferda ut av Rogaland Politidistrikt 10. desember 2014, er han sett under tiltale ved Stavanger tingrett for brot på

Yrkestransportloven § 41 jf § 4 første ledd annet punktum

for å ha drevet persontransport med motorvogn mot vederlag på samme måte som drosje ved at tilbud om transport ble rettet til almenheten på offentlig plass

Grunnlag:

Lørdag 22. november 2014 ca. kl. 21.45, i Forusbreen i Stavanger, utførte han persontransport mot vederlag (piratdrosjevirkksomhet), rettet mot allmennheten fra offentlig plass, med en Saab personbil med registreringsnummer RH 78419, uten å ha nødvendig løyve.

Magnus Stenhaug er fødd 16.01.1992 og bur i Malthaugstien 3, 4046 Hafrsfjord. Ved førelegg, som kjem i staden for tiltalevedtak, ferda ut av Rogaland Politidistrikt 9. desember 2014, er han sett under tiltale ved Stavanger tingrett for brot på

Yrkestransportloven § 41 jf § 4 første ledd annet punktum

for å ha drevet persontransport med motorvogn mot vederlag på samme måte som drosje ved at tilbud om transport ble rettet til almenheten på offentlig plass

Grunnlag:

Lørdag 27. september 2014 ca. kl. 21.30, i Tananger Ring i Sola, utførte han persontransport mot vederlag (piratdrosjevirkksomhet) rettet mot allmennheten fra offentlig plass med en Volvo personbil med kjennemerke RK 62028, uten å ha nødvendig løyve.

Førebuande dommar bestemte den 26. mars 2015 at sakene skulle sameinast til felles handsaming, jf. straffeprosesslova § 13 andre ledd.

Hovudforhandling vart halde 11. mai 2015 i Stavanger tinghus. Dei tre tiltalte møtte og sa seg ikkje skuldige etter førelegga. Retten fekk forklaring frå eitt vitne, og det vart lagt fram slik dokumentasjon som går fram av rettsboka.

Aktor la ned påstand om at kvar av dei tiltalte vert dømde i samsvar med førelegga til ei bot på 9 600 kroner, subsidiært fengsel i 19 dagar. Vidare la aktor ned påstand om at kvar av dei tiltalte vert dømde til å betale sakskostnadar til det offentlege etter retten sitt skjøn.

Forsvararen la ned påstand om at dei tre tiltalte vert frifunne, subsidiært at dei vert handsama må mildaste vis.

Vurderinga til retten

1. Bakgrunn

Haxi er ei transportteneste som formidlar persontransport via ein mobilapplikasjon (app) på smarttelefon. Personar som registrerer seg kan via appen formidle at dei er tilgjengeleg som Haxi-sjåfør, eller få oversikt over og bestille tur frå andre ledige sjåførar.

Rogaland politidistrikt fekk våren 2014 melding knytt til selskapet som står bak Haxi for mogleg brot på reglane i yrkestransportlova om å formidle persontransport mot vederlag utan løyve, såkalla piratdrosjeverksemd. Politiet starta opp undersøkingar av tenesta, og hausten 2014 gjennomførte sivilkledde polititenestemenn fleire turar med Haxi-sjåførar, utan å gi seg til kjenne. På bakgrunn av kjøreturane vart åtte sjåførar melde til politiet og fekk førelegg for brot på yrkestransportlova § 41 jf. § 4 første ledd andre punktum. Sjåførane Marius Boye-Hansen, Sven André Kyvik og Magnus Stenhaug vedtok ikkje førelegga.

2. Skuldspørsmålet

2.1 Den faktiske hendingsrekka

Retten finn følgande faktiske hendingsrekke bevist, ut frå prinsippet om at ein kvar rimeleg og fornuftig tvil skal komme tiltalte til gode:

Marius Boye-Hansen

Om kvelden, fredag 26. september 2014, var tiltalte logga på Haxi-appen som tilgjengeleg sjåfør. Rundt klokka 2230 ringte politibetjent Knut Olav Straumstøyl til tiltalte, utan å gi seg til kjenne som politi. Straumstøyl fortalde at han trong transport frå Rimi Skadberg til Løkkeveien i Stavanger. Tiltalte uttalte at han ville ha 200 kroner for turen, noko Straumstøyl aksepterte. Kort tid etter telefonsamtalen plukka tiltalte opp Straumstøyl på

Rimi Skadberg og køyrte han til Løkkeveien. Det var ingen andre passasjerar i bilen. Etter å ha kome fram, betalte Straumstøyl det avtalte beløpet og forlot bilen.

Retten har ved si vurdering av hendingsrekka lagt til grunn tiltalte si forklaring, med unntak av når det gjeld kven som tok opp spørsmålet om betaling for turen. Tiltalte forklarte i retten at han ikkje hugsa dette. Retten har på dette punkt satt lit til forklaringa frå politibetjent Straumstøyl, som i retten forklarte at han i sitt oppdrag hadde fått klare føringar om at eit sentralt tema var om sjåføren på eige initiativ ville krevje betaling for transporten. Han var derfor svært bevisst på å ikkje sjølv ta opp spørsmålet om betaling.

Sven André Kyvik

Om kvelden, laurdag 22. november 2014, var tiltalte logga på Haxi-appen som tilgjengeleg sjåfør. Rundt klokka 2145 ringte politibetjent Knut Olav Straumstøyl til tiltalte, utan å gi seg til kjenne som politi. Straumstøyl fortalde at han var på Shell-stasjonen i Forusbeen og skulle til Løkkeveien i Stavanger sentrum. Tiltalte var på tidpunktet for oppringinga i bilen, på veg for å hente ein kamerat og ein annan person. Tiltalte hadde avtale om å hente dei to like ved Shell-stasjonen og køyre dei til bybrua ved Stavanger sentrum. Tiltalte spurte Straumstøyl om det var greitt at han henta dei to andre passasjerane, og at Straumstøyl i så fall "skulle få turen billegare". Straumstøyl spurte kva det ville koste, og tiltalte svarte 100 kroner. Straumstøyl uttalte at han ønska å ta turen åleine. Ikkje lenge etter samtalen plukka tiltalte opp Straumstøyl på Shell-stasjonen. Dei to andre passasjerane var også med i bilen. Framme i Løkkeveien i Stavanger sentrum betalte Straumstøyl 100 kroner og forlot bilen.

Retten har ved si vurdering av hendingsrekka lagt til grunn tiltalte si forklaring, med unntak av spørsmålet om kven som tok opp spørsmålet om betaling for turen. Tiltalte forklarte i retten at politibetjent Straumstøyl tok opp spørsmålet. Likt som for Boye-Hansen sitt tilfelle, som nevnt ovanfor, har retten på dette punkt satt lit til forklaringa frå politibetjent Straumstøyl, som i retten forklarte at han i sitt oppdrag hadde fått klare føringar om at eit sentralt tema var om sjåføren på eige initiativ ville krevje betaling for transporten, og at han derfor var svært bevisst på å ikkje sjølv ta opp spørsmålet om betaling.

Magnus Stenberg

Om kvelden, laurdag 27. september 2014, var tiltalte logga på Haxi-appen som tilgjengeleg sjåfør. Rundt klokka 2130 ringte politibetjent Knut Olav Straumstøyl til tiltalte, utan å gi seg til kjenne som politi. Tiltalte var på tidpunktet for oppringinga heime. Tiltalte tok ikkje telefonen, men sendte like etterpå ei tekstmelding til Straumstøyl. Det vart etter dette via tekstmeldingar mellom dei to avtalt at tiltalte skulle hente Straumstøyl på Shell-stasjonen i Tananger og køyre han til Stavanger sentrum for 200 kroner. Det var tiltalte som tok opp temaet om betaling. Transporten fann stad som avtalt kort tid etter. Det var ingen andre passasjerar i bilen. Framme i Stavanger betalte Straumstøyl det avtalte beløpet og forlot bilen.

Retten har ved si vurdering av hendingsrekka lagt til grunn tiltalte si forklaring, som også samsvarar med forklaringa frå politibetjent Straumstøyl.

2.2 *Rettsbruken under skuldspørsmålet*

Førelegga gjeld brot på yrkestransportlova § 41 jf. § 4 første ledd andre punktum.

I yrkestransportlova § 41 heiter det følgande:

"Om nokon med vilje eller aktløyse bryt eller hjelper til med å bryte denne lova, forskrifter eller vilkår som er fastsette med heimel i lova, vert han straffa med bot. Forsøk på slike brot er også straffbart."

Yrkestransportlova § 4 første ledd har følgande ordlyd:

"(1) Den som mot vederlag vil drive nasjonal eller internasjonal persontransport med motorvogn, må ha løyve. Det same gjeld den som utfører persontransport mot vederlag på liknande måte som drosje når tilbod om transport vert retta til ålmenta på offentleg plass."

På bakgrunn av det faktum retten har funne bevist, jamfør ovanfor under punkt 2.1, finn retten det klart at dei tre tiltalte har utført "persontransport", "mot vederlag", "på liknande måte som drosje".

Spørsmålet er vidare om straffebodet er brote også når det gjeld tilleggsvilkåret "når tilbod om transport vert retta til ålmenta på offentleg plass".

Retten finn at ei naturleg språkleg forståing av ordlyden er at den gjeld tilbod om transport som vert retta mot personar som oppheld seg på ein konkret offentleg plass. Etter retten sitt syn går det fram av lovførebuingane at det også er slik ordlyden er meint å forstå frå lovgjevar si side.

Yrkestransportlova § 4 første ledd er ei vidareføring av samferdselslova § 7 første ledd. Første ledd andre punktum i føresegna vart lagt til ved ei lovendring i 2001, og i Ot.prp.nr. 82 (2000-2001) på side 2 heiter det at føremålet med lovendringa var å lette kontrollstyremakta sitt arbeid med å avdekke ulovleg persontransport mot vederlag utan løyve, såkalla piratdrosjer. Før lovendringa var det krav om at persontransport måtte *drivast* mot vederlag for å være løyvepliktig. Det måtte då leggest fram bevis for at den ulovlege verksemda hadde eit visst omfang, noko som gjorde det ressurskrevjande å avdekke ulovleg transport. Dette ville lovgjevar bøte på ved å la løyveplikta gjelde også sporadisk persontransport mot vederlag, under visse omstende.

I proposisjonen på side 3 er det gitt følgande merknad til den nye føresegna:

"Til § 7 nr. 1

Paragrafen slår fast hovudregelen om at det krevst løyve for å *drive* persontransport mot vederlag med motorvogn utanfor rute. Frå hovudregelen vert det gjort framlegg om eit unntak slik at den som *tilbyr almenta* transport mot vederlag òg må ha løyve, utan at det vert sett noko krav til omfanget av verksemda. Dette svarar til "utføre"omgrepet i § 5 slik det er gjort framlegg om. I praksis fører endringa til at løyveplikt oppstår sjølv om transport berre er utført ein gang, dersom transporten kjem i stand på liknande måte som for drosje ved at tilbod om transport vert retta til almenta på offentleg stad.

(...)

Med offentleg plass meinast gater, vegar, oppstillingsplass m.v. som er opne for almen ferdsel. Det er ikkje ein føresetnad for å komme inn under løyveplikt at det er transportøren sjølv som tek initiativ, anten direkte eller gjennom å framtre på ein slik måte og under slike omstende at det kan oppfattast slik frå publikum si side at det vert tilbydd transport."

Ut frå lovførebuingane synes det som om lovgjevar ved utforminga av regelen har meint å råke "tradisjonell" piratdrosjekøyring, der sjåføren gjennom ord eller handling tilbyr publikum på ein offentleg plass transport, alternativt tilbyr slik transport etter å ha blitt kontakta av publikum.

I dei tre tilfella i vår sak har transportoppdraget kome i stand på ein annan måte: Sjåføren har ved bruk av Haxi-appen, og altså utan fysisk oppmøte, formidla til andre brukarar av appen at han er tilgjengeleg for transportoppdrag. Passasjeren har etter dette tatt kontakt med sjåføren per telefon eller tekstmelding, og dei to har inngått avtale om transport mot vederlag. Til slutt har sjåføren plukka opp passasjeren på avtalt stad og utført det avtalte transportoppdraget.

Etter retten sitt syn kan det være opning for å seie at omgrepet "ålmenta" kan omfatte brukarane av ein app, så lenge appen er offentleg tilgjengeleg og kan lastast ned av kven som helst, slik som Haxi-appen. Retten kan derimot vanskeleg sjå at tilbodet om transport i eit tilfelle som nemnt kan seiast å være retta til ålmenta "på offentleg plass".

Aktor har gjort gjeldande at politibetjenten fysisk stod på offentleg plass då han vart henta av sjåføren, og at det då ikkje er avgjerande at sjåfør og passasjer på førehand hadde hatt kontakt gjennom appen eller via telefon. Etter retten sitt syn er dette synspunktet ikkje treffande. Resonnementet medfører at det må skiljast mellom dei tilfella der Haxi-sjåføren køyrer ein passasjer mot vederlag etter å ha plukka opp vedkomande på privat grunn, til dømes utanfor bustaden til vedkomande, og dei tilfella der passasjeren, kanskje reint tilfeldig, står på offentleg plass. Retten kan ikkje sjå nokon god grunn til at det eine transportoppdraget skulle være meir uønskt eller straffverdig enn det andre, og meiner at dette underbygger at "offentleg plass" ikkje er meint å forstå slik aktor har gjort gjeldande og at transportoppdrag inngått på den aktuelle måten fell utanfor føreseгна.

Slik retten ser det, er handlingane til dei tiltalte klart straffverdige. Sjøfører som utfører persontransport mot vederlag utan løyve er med på å undergrave systemet med offentleg regulerte drosjeløyver, uavhengig av om transportoppdraget kjem i stand på tradisjonelt vis eller ved bruk av ein mobilapplikasjon. For at ei handling skal være straffbar er det likevel krav om ein klar lovheimel. Dette kjem mellom anna til uttrykk i Rt-2012-313, der det heiter følgande:

"Det er uansett ikke avgjørende hva lovgiver måtte ha ment, når en eventuell lovgiverintensjon ikke har kommet tydelig til uttrykk i loven. Jeg viser til lovskravet i Grunnloven § 96 og i EMK artikkel 7, slik dette er forstått blant annet i Rt-2011-469. Av særlig interesse er avsnitt 9 og 12 i dommen, hvor det fremheves at straffbarheten må følge av loven, og at manglende støtte i ordlyden ikke avhjelpes ved at forholdet er klart straffverdig, og at lovgiver utvilsomt ønsket å ramme det."

Etter retten sitt syn er kravet til klar lovheimel etter Grunnlova § 96 og EMK artikkel 7 ikkje oppfylt. Dei tiltalte sine handlingar dekker etter retten sitt syn ikkje heile det objektive gjerningsinnhaldet i det aktuelle straffebodet, og dei tiltalte skal derfor frifinnast.

Eit sentralt tema under hovudforhandlinga har vore om det har skjedd ulovleg politiprovokasjon. Med det resultatet retten har kome til, finn retten ikkje grunn til å vurdere spørsmålet nærare.

Dommen er samrøystes.

DOMSSLUTNING

I sak 15-038037MED-STAV:

Marius Boye-Hansen, fødd 26.01.1982, vert frifunne.

I sak 15-038040MED-STAV:

Sven André Kyvik, fødd 27.08.1995, vert frifunne.

I sak 15-038043MED-STAV:

Magnus Stenhaus, fødd 16.01.1992, vert frifunne.

Postforkynning

Dommen blir postforkynt for dei domfelte av retten. Mottakskvitteringa vil bli ettersendt til aktor i saka. Dersom mottakskvitteringa ikkje er sendt inn til retten innan ei veke etter forkynningstidspunktet som er nemnd, vil dommen bli sendt til politiet ved aktor for forkynning ved stemnevitne. Som vedlegg til dommen følger "Rettleiing til den domfelte", opplysing om når dommen vert rekna som forkynt og opplysing om ankefristen.

Retten heva

Ragnhild Maria Solbakk Pedersen

Ann Kristin Lima Karlsen

Arne Henrichsen